

Barraca de les Oliveres

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Camí de Les Elies
Alçada: 317

Coordenades:

Latitud: 41.67138
Longitud: 2.14817
UTM Est (X): 429091
UTM Nord (Y): 4613641

Classificació

Número de fitxa 08033 - 250
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: presenta la coberta enfonsada parcialment amb vegetació al seu interior
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 012A00113
Autoria de la fitxa Laura Bosch Martínez
Data de registre de la fitxa: ds., 25/10/2008 - 02:00

Descripció

Barraca de vinya construïda en pedra seca aprofitant el marge del camí de Les Elies i que porta a la casa Nova de Les Elies, en un camp d'oliveres joves. És de planta quadrangular de 2,25 x 2,25 metres i murs de 60 cm d'amplada. Obertura orientada a llevant, amb una porta de 75 cm d'amplada per 90 centímetres d'alçada. Presenta una llinda de força gran que reposen sobre brancals de pedra. La coberta, tot i actualment s'ha enfonsat parcialment, presenta una volada o cornisa, sobreposada per aproximació de filades i llosa plana final de pissarra vermella o pedra d'esmolar, coberta d'argila i plena de vegetació. Al seu interior, a mà esquerra, en una cantonada, hi ha una xemeneia, feta amb una sola llosa també en pedra d'esmolar, i al seu costat, coincidint amb el mur on es troba la porta d'entrada una petita obertura quadrada, de 20 x 20cm que segurament permetia la sortida de fums. Les parets de l'interior de la barraca havien estat units amb morter de calç.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Caldes de Montbui aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que a Caldes de Montbui, la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència en aquesta vall d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques arran del camp, prop del camí, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge.

Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal.

Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència dels sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pp. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella,

núm. 29. Manresa, pp. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pp. 9-11.

VARIS AUTORS. (2008). Pedra Seca. Full informatiu de la revista Pedra Seca. Any VII- Núm. 58. Ed. Patronat de San Galderic. Maig.

